

Miško Kranjec - Režonja na svojem

Režonja se vrne domov iz vojske. Doma ga pričaka družina (3 otroci – Naci (18), Katica (18), Anica(1,5) in žena Geta). Pijan govori o bližajočih se boljših časih in novi zemlji, ki naj bi jo država delila. Žena ga samo posluša in si misli, da govori neumnosti ker je pijan. Naslednji dan mu sin razkaže hišo, vrt in hlev. Režonja ve, da posesti ne bodo dobili, če si je ne bodo vzeli sami.

K njemu pride sosed Žid – Bergmann, ki je zelo bogat. Pritoži se, da mu mislijo vojaki razbiti in pokrasti vse kar ima. Režonja se mu ne upa priznati, da se s tem strinja tudi on. Ker pa mu je bil Žid delodajalec in je čez zimo tudi poskrbel za njegovo ženo, mu je bil dolžan pomagati.

Skrijeta vse vredne stvari. Režonja je po končanem delu pijan v hlevu in vidi Žida kako skriva skrinjico z denarjem v jamo.

Žid opazuje razbijanje z bližnje mrtvašnice in se tam skriva. Režonjo pa pošlje naj gleda, kdo mu bo uničeval stvari.

Režonja se nasloni na vrata Židove trgovine in gleda. Ženske se spravijo nanj, ker naj bi za Žida vohunil. Potegne ven revolver in reče da mu zanj ni mar. Odide za hišo in ukrade skrinjico z denarjem ter jo skrije v staro vrbo v gozdu.

Žid ga čez en teden sprašuje če je on vzel skrinjico, Režonja zanika.

Čez 2 leti

Režonja skromno in pametno porablja denar, da mu nebi prišli na sled. Poteguje se za grofsko zemljo (ki jo delijo) in jo tudi dobi (6 oralov). Družina se posveti obdelovanju zemlje.

Režonja kupi pripomočke za oranje, kasneje v mestu sreča Žida. Ta ga vpraša če misli zgraditi svojo hišo, Režonja se čudi, kako je on to vedel, ko pa svojih misli ni zaupal še nikomur. Žid ga vpraša tudi po denarju. Režonja se ponovno zlaže, Žid pa prekolne lopova. Na poti domov ima Režonja slabo vest in išče izgovore za svoja dejanja.

Katica se moži (zdaj je stara 23 let). Geta in Režonja se prepirata, Režonja šele naslednji dan pritrđi v idejo poroke, vendar opozori Geto, naj Katica ne izbere prvega ki pride mimo. In tudi v priprave se noče vpletati. Hčerin odhod se ga močno dotakne.

Za poroko je moral uporabiti denar iz skrinjice, vendar mu ni bilo žal.

Sina kličejo v vojsko in ko se bo vrnil se bo hotel možit. Režonjo to stisne, saj se počuti da ga vsi zapuščajo in bo kmalu ostal sam.

Sklenil je da bo postavil hišo, nato se bo umaknil mladini. Hiša bo stala na zetovi posesti v vasi. Rekel je da mora biti hiša živahna, sončna, jasna in pisana z vrtom ter drevesi.

Režonja hoče priznati ženi da je vzel denar, vendar ji ne. Geta je bila najprej jezna ker denarja ni vzel, nato pa pomirjena, saj s takim grehom nebi mogla živeti.

Začeli so graditi hišo, Greta se je začela obnašati kot bogatašinja, umislila si je celo ljubimca. Režonja je to zvedel, vendar ni ničesar rekel. Žena je hotela nato hotela obuditi čustva med njo in možem, vendar jo je Režonja zavrnil, češ da ni več mlad in neumen.

Greta si je našla še enega ljubimca, nekega vdovca.

Režonji umre najboljša krava. To naj bi bila posledica Židovega prekletstva.

Režonja misli, da je hiša zgrajena na lažnih (ukradenih) nogah.

Po uspešno končanem delu sledi gostija, vsi se je veselijo. Neka ženska namigne Režonji naj pogleda v parmo, v kateri zaloti Geto in vdovca. Geta se prestraši, vendar Režonja samo posmrkne in se odloči da to ni njegova stvar. Naslednji dan je ženo sram pred Režonjo. Hoče se z njim pogovoriti. Pove mu da jo je zapostavljal in Režonja se z njo strinja, vendar reče da so to stvari za mlade in da ne rabi njegove pozornosti, ker že ima druge ljudi. Žena zanika da se je z vdovcem karkoli zgodilo. Režonja pa samo odgovori da to ni njegova stvar. Pravi ji, da je že dovolj stara da ve kaj je prav in kaj narobe.

Sin Naci se vrne iz vojske in se hočeta z Barico možiti. (ne med seboj!!) Režonja pa jima zdaj ne more pripraviti gostije (ker je že za hišo porabil skrivne zaloge denarja, in noče vzbujati dodatnih sumov). Berici se fant poroči, zato je nesrečna. Žena mu očita krivdo, zato se Režonja nanjo zelo razjezi. Berica sklene da bo šla med nune.

Režonjo spet ljudje zapuščajo. (Dom so ljudje okoli njega, ne hiša, vrt in zemlja.)

Čez nekaj časa se Naci oženi, Režonja mu pripravi gostijo, nato Naci odide zdoma.

Čez zimo pripoveduje vnukom zgodbice o njegovem življenju. Naciju kupi telico za doto in mu reče, naj dobro gospodarji.

Zet začne delati večino del, družina noče da bi se Režonja preveč naprezal. Režonja pa si kljub starosti (55 let) želi delati na polju, zato zetu pomaga z lažjimi opravili. Žena mu očita, da se rini v zetovo gospodarstvo.

Zato si Režonja kupi pol orala zemlje, da ga bo lahko v miru obdeloval. Na polje hodi tudi ob nedeljah, ko je njegova žena pri maši. Obtožuje ga da je postal pogan.

Ko je konec zime se spet odpravi na polje. Taleča se voda, na srečo ni poškodovala njegovega polja, še pomagala mu je. Na polju je bilo več nanosov rodnega blata, ki bo nadomestil gnojilo za nekaj let.

Ker ima tako srečo, se odpravi v gostilno, kjer sreča Žida. Najprej se mu hoče izogniti, nato Žid pristopi do njega. Žid mu pove, da je slišal da je on ukradel denar in mu zagrozi da ga bo tožil. Režonja pa se ne izda in je zadovoljen.

Ni mu mar za nič drugega kot za zemljo.

Režonja čez eno leto zbolí – kap. Preleži zimo, neko majsko popoldne pa ga obiše vsa družina. Vsi ga sprašujejo kako se počuti, vendar jim on ne odgovarja. Zelo se poveže z zetom, s katerim se veliko pogovarjata o kmetovanju. Skrbi za ga zemljo.

Režonja se še zadnjič odpravi na svoje polje in se nikoli ne vrne nazaj (umre). Skrivnost odnese s seboj.